

BÁO CÁO

Chiến dịch giảm thiểu vi phạm về
động vật hoang dã tại các cơ sở
kinh doanh trên địa bàn thành phố
Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng

GIAI ĐOẠN 2022 - 2023



KẾT QUẢ SƠ LƯỢC

Thành phố Đà Lạt (tỉnh Lâm Đồng) là một trong những địa phương đã được Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV) khảo sát trong chiến dịch giảm thiểu vi phạm về động vật hoang dã (ĐVHD) tại các cơ sở kinh doanh trên địa bàn các đô thị lớn ở Việt Nam giai đoạn từ tháng 3/2022 đến tháng 10/2023. Sau khảo sát, ENV đã chia sẻ kết quả đến Ủy ban nhân dân (UBND) thành phố Đà Lạt và đề nghị cơ quan chức năng xử lý hiệu quả những vi phạm về ĐVHD phát hiện tại các cơ sở kinh doanh trên địa bàn.

Qua khảo sát **493** cơ sở kinh doanh đáp ứng tiêu chí, ENV phát hiện **7,7%** các cơ sở có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD. Đặc biệt, trong tổng số **38** cơ sở có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD có đến **86,8%** (**33** cơ sở) là nhà hàng. Vi phạm phổ biến tại những nhà hàng này là hoạt động quảng cáo các món ăn chế biến từ ĐVHD như don, nhím, lợn rừng, cầy và cheo cheo trên thực đơn.

Trong tổng số **36** cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm pháp luật về ĐVHD phát hiện trong đợt khảo sát đầu tiên còn hoạt động (**02** cơ sở đã đóng cửa trước thời điểm khảo sát đợt 2 và 3), **07** cơ sở vẫn tiếp tục có dấu hiệu vi phạm sau khi các cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt vào cuộc. Như vậy, tỷ lệ xử lý thành công vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh của cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt đạt **80,6%** (*Vui lòng xem bảng dưới đây*).



7,7%
Mức độ phổ biến của vi phạm về ĐVHD (Tỷ lệ vi phạm)

Định nghĩa: Tỷ lệ phần trăm số cơ sở có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD trên tổng số các cơ sở kinh doanh được khảo sát.

Kết quả: **38** cơ sở có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD trên tổng số **493** cơ sở kinh doanh được khảo sát.

80,6%
Hiệu quả công tác xử lý vi phạm về ĐVHD

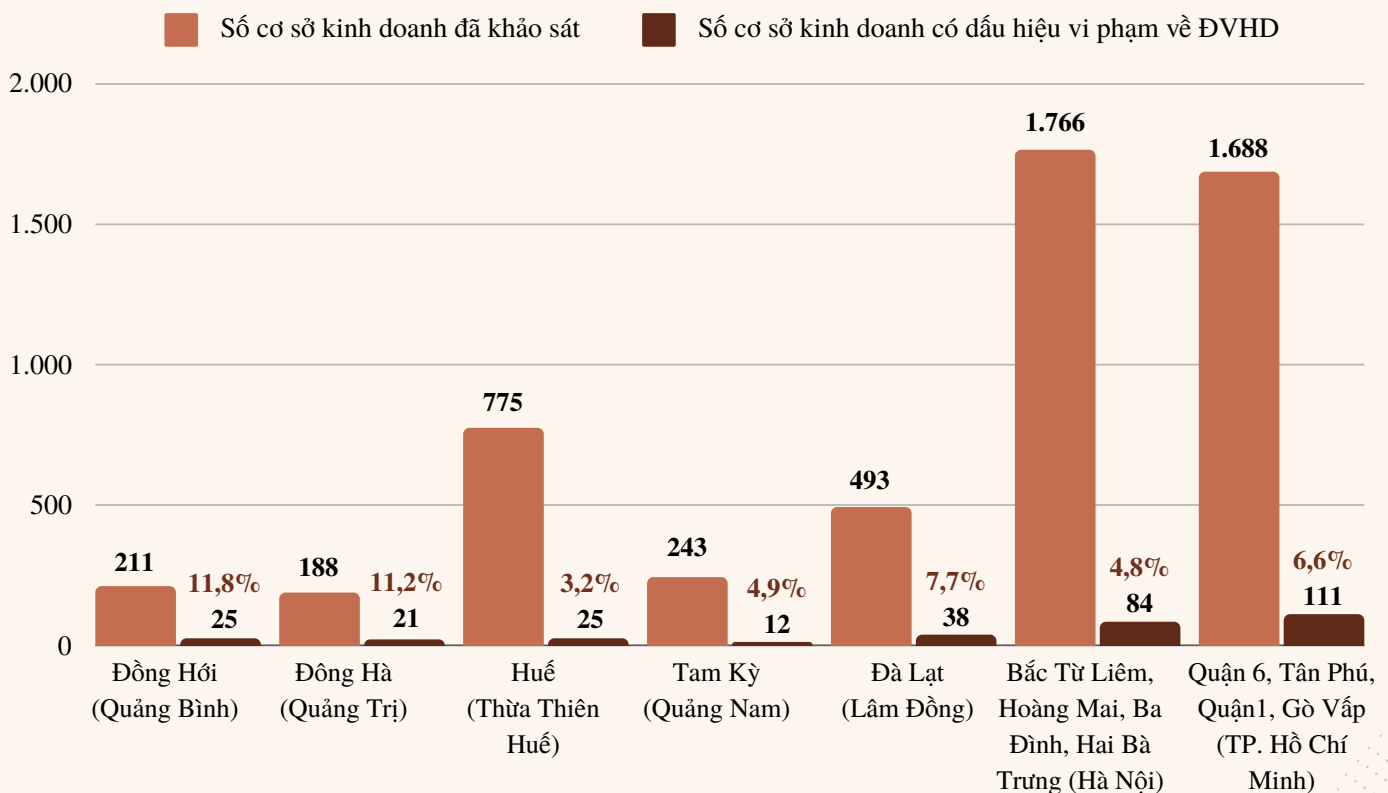
Định nghĩa: Tỷ lệ phần trăm số cơ sở kinh doanh không còn vi phạm sau can thiệp của các cơ quan chức năng trên tổng số cơ sở kinh doanh bị phát hiện có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD còn hoạt động tại thời điểm khảo sát.

Kết quả: **29** cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD đã được các cơ quan chức năng xử lý thành công. **07** cơ sở vẫn còn dấu hiệu vi phạm về ĐVHD. **02** cơ sở bị phát hiện có dấu hiệu vi phạm trong đợt khảo sát lần 1 không còn hoạt động trong các đợt khảo sát tiếp theo và do đó không được đưa vào đánh giá hiệu quả công tác xử lý vi phạm về ĐVHD của các cơ quan chức năng.

MỨC ĐỘ PHỔ BIẾN CỦA VI PHẠM VỀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ TẠI CÁC CƠ SỞ KINH DOANH TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐÀ LẠT SO VỚI CÁC ĐỊA PHƯƠNG ĐƯỢC KHẢO SÁT CÙNG GIAI ĐOẠN

Theo kết quả khảo sát, tỷ lệ cơ sở có dấu hiệu vi phạm pháp luật về ĐVHD tại thành phố Đà Lạt (7,7%) cao hơn mức trung bình của tất cả các đô thị được khảo sát trong giai đoạn tháng 3/2022 đến tháng 10/2023 (5,9%). Tỷ lệ cơ sở có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tại Đà Lạt cao thứ ba trong số các đô thị được khảo sát trong cùng giai đoạn, chỉ đứng sau thành phố Đồng Hới (11,8%) và thành phố Đông Hà (11,2%). Bên cạnh đó, tỷ lệ cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tại thành phố Huế (3,2%) chỉ bằng một nửa tỷ lệ tại thành phố Đà Lạt, trong khi có số cơ sở được khảo sát cao hơn tại Đà Lạt (Biểu đồ 1).

Biểu đồ 1: Mức độ phổ biến của vi phạm về ĐVHD



Kết quả toàn quốc (Tháng 3/2022 – Tháng 10/2023)

Tổng số cơ sở được khảo sát tại tất cả các đô thị: **5.346**

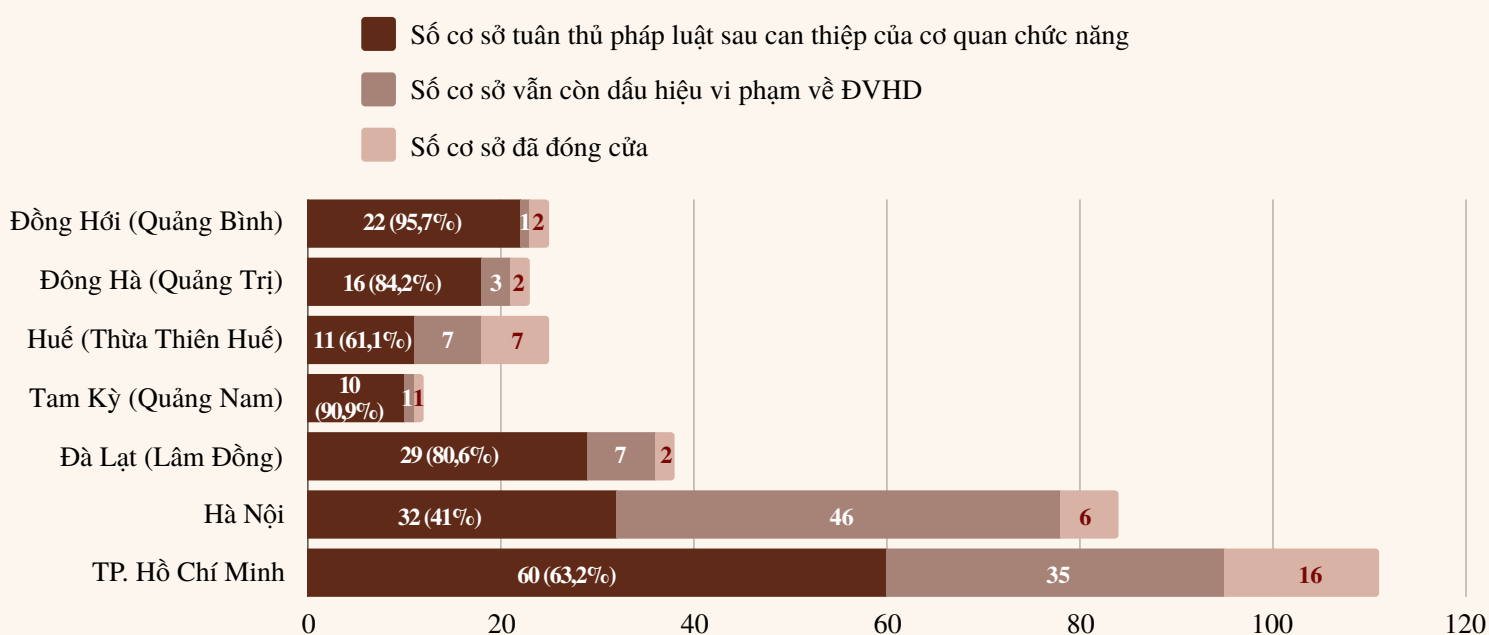
Tổng số cơ sở có dấu hiệu vi phạm tại tất cả các đô thị được khảo sát: **316**

Trung bình tỷ lệ cơ sở có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tại tất cả các đô thị được khảo sát: **5,9%**

HIỆU QUẢ XỬ LÝ VI PHẠM VỀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ TẠI CÁC CƠ SỞ KINH DOANH CỦA CƠ QUAN CHỨC NĂNG THÀNH PHỐ ĐÀ LẠT SO VỚI NHỮNG ĐỊA PHƯƠNG ĐƯỢC KHẢO SÁT CÙNG GIAI ĐOẠN

Dù ghi nhận tỷ lệ cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tương đối cao nhưng các cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt đã xử lý thành công **80,6%** số cơ sở vi phạm, với chỉ **07** cơ sở vẫn còn dấu hiệu vi phạm về ĐVHD sau sự vào cuộc của các cơ quan chức năng. Với tỷ lệ này, hiệu quả công tác xử lý vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh của các cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt đứng thứ tư trong số các đô thị được khảo sát trên cả nước, xếp sau thành phố Đông Hà (**84,2%**), thành phố Tam Kỳ (**90,9%**) và thành phố Đồng Hới (**95,7%**). Tỷ lệ thành công ghi nhận ở thành phố Đà Lạt cũng vượt xa mức trung bình của tất cả các đô thị được khảo sát trong cùng giai đoạn là **64,3%**. Trong khi đó, Thành phố Hồ Chí Minh và thành phố Huế có hiệu quả xử lý các cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD thấp hơn khoảng 20% so với số liệu ghi nhận tại thành phố Đà Lạt, lần lượt là **63,2%** và **61,1%**. Trong các đô thị được khảo sát, Hà Nội là địa phương ghi nhận hiệu quả thấp nhất, với chỉ **41%** cơ sở kinh doanh tuân thủ pháp luật về ĐVHD sau khi có sự can thiệp của các cơ quan chức năng, tỷ lệ thành công này chỉ bằng một nửa tỷ lệ ghi nhận tại thành phố Đà Lạt (Biểu đồ 2).

Biểu đồ 2. Hiệu quả công tác xử lý vi phạm về ĐVHD



Kết quả chung tại các đô thị được khảo sát (Tháng 3/2022 – Tháng 10/2023)

Số cơ sở tuân thủ pháp luật sau can thiệp của cơ quan chức năng tại tất cả các đô thị được khảo sát: **180**
 Số cơ sở vẫn còn dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tại tất cả các đô thị được khảo sát: **100**
 Trung bình tỷ lệ xử lý thành công vi phạm về ĐVHD tại tất cả các đô thị được khảo sát: **64,3%**



MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐÁNG LƯU Ý VÀ KHUYẾN NGHỊ CỦA ENV

Việc xử lý vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh không chỉ đảm bảo thực thi pháp luật về ĐVHD mà còn góp phần giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ ĐVHD bằng cách hạn chế hoạt động mua bán, tiêu thụ công khai các loài này. Chính vì vậy, ENV trân trọng ghi nhận nỗ lực của chính quyền và các cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt vì những kết quả tích cực trong công tác xử lý vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh trên địa bàn trong giai đoạn tháng 3/2022 đến tháng 10/2023.

Tuy nhiên, có thể thấy tỷ lệ cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tại Đà Lạt khá cao so với các đô thị khảo sát trong cùng giai đoạn. Điều này đòi hỏi sự quan tâm đặc biệt của lãnh đạo thành phố Đà Lạt, không chỉ trong việc xử lý các vi phạm được ghi nhận, mà còn để đảm bảo các cơ sở kinh doanh không tái diễn vi phạm, từ đó sớm chấm dứt hoàn toàn hoạt động buôn bán ĐVHD trái phép diễn ra trên địa bàn thành phố.

Bên cạnh đó, trong tổng số **38** cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD, **33** cơ sở (**86,8%**) là các nhà hàng có hành vi quảng cáo bán ĐVHD trên thực đơn (biển hiệu) hay nuôi nhốt cá thể ĐVHD còn sống. Điều đáng nói là toàn bộ các cơ sở còn dấu hiệu vi phạm về ĐVHD tại thành phố Đà Lạt sau khảo sát đợt 3 cũng là nhà hàng. Như vậy, tỷ lệ vi phạm tại nhà hàng không chỉ cao mà nhiều nhà hàng vẫn ngoan cố tiếp tục vi phạm sau khi có can thiệp của cơ quan chức năng. **Chỉ thị số 29/CT-TTg** ngày 23/7/2020 của Thủ tướng Chính phủ đã yêu cầu Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương chỉ đạo các cơ quan, đơn vị trên địa bàn tăng cường công tác quản lý, kiểm tra và thanh tra các cơ sở nuôi, kinh doanh động vật hoang dã về tuân thủ nguồn gốc hợp pháp và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm. Theo đó, cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt cần áp dụng những biện pháp xử lý nghiêm khắc hơn đối với các vi phạm về ĐVHD tại nhà hàng cũng như các cơ sở kinh doanh khác và ngăn chặn sự tái diễn của hoạt động này.

Trong quá trình khảo sát, ENV cũng ghi nhận **3/7** cửa hàng sinh vật cảnh được khảo sát tại thành phố Đà Lạt có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD. Trong đó, tất cả các cơ sở này đều buôn bán nhiều loài chim hoang dã, trong đó có những loài được bảo vệ theo quy định của Công ước về buôn bán quốc tế các loài động vật, thực vật hoang dã nguy cấp (CITES) và pháp luật Việt Nam. Ngày 17/5/2022,

Thủ tướng Chính phủ đã ban hành **Chỉ thị số 04/CT-TTg**, trong đó nghiêm cấm mọi hoạt động săn bắt và buôn bán trái phép chim hoang dã, di cư tại Việt Nam. Vì vậy, cơ quan chức năng cần có biện pháp hiệu quả hơn để giảm dần tình trạng buôn bán chim trái phép tại thành phố Đà Lạt. Theo ENV, trong giai đoạn đầu, các cơ quan chức năng nên tập trung xử lý vi phạm liên quan đến những loài chim hoang dã hiện đang được liệt kê trong Danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm cũng như các loài chim di cư mà hoạt động săn bắn, buôn bán, quảng cáo trái phép những loài này có tác động tiêu cực đến đa dạng sinh học toàn cầu.

Lưu ý: Từ chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, sau khi tham khảo ý kiến của các chuyên gia, ENV đã biên soạn tài liệu **“Các loài chim hoang dã nghiêm cấm hoặc hạn chế quảng cáo và mua bán”** bao gồm các loài chim được liệt kê trong các danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm theo quy định pháp luật và các loài chim di cư. Tài liệu này đã được chia sẻ với tất cả cơ quan kiểm lâm trên toàn quốc cũng như chủ các cơ sở kinh doanh chim cảnh (Vui lòng tham khảo tài liệu tại đường dẫn: <https://bit.ly/ENVBirdbook2024>).

ENV hy vọng chính quyền và cơ quan chức năng thành phố Đà Lạt tiếp tục kiên quyết xử lý vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh để dần loại bỏ loại vi phạm này trên địa bàn thành phố. Dưới đây là một số đề xuất của ENV để thành phố Đà Lạt đạt được mục tiêu này:

1 Tăng cường công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức người dân thông qua phương tiện thông tin đại chúng và các kênh truyền thông phổ biến khác nhằm giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ ĐVHD.

2 Triển khai các chiến dịch ra quân tập trung vào những cửa hàng chim cảnh, sinh vật cảnh, nhà hàng nhằm đảm bảo sự tuân thủ pháp luật của các cơ sở kinh doanh này và trong trường hợp phát hiện vi phạm, xem xét áp dụng hình thức xử phạt nghiêm khắc, phù hợp để tạo sức răn đe. Ngoài ra, cũng cần thường xuyên kiểm tra, giám sát các cơ sở kinh doanh đã từng bị phát hiện có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD trên địa bàn thành phố nhằm đảm bảo những cơ sở kinh doanh này không tái phạm.

3 Nâng cao ý thức và trách nhiệm quản lý của chính quyền địa phương như UBND phường để đảm bảo những cơ quan này chủ động trong công tác quản lý, xử lý vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh trên địa bàn.



PHỤ LỤC: TỔNG QUAN CHIẾN DỊCH GIẢM THIỂU VI PHẠM VỀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ TẠI CÁC CƠ SỞ KINH DOANH

Năm 2013, ENV đã phát triển và bắt đầu thực hiện chương trình đánh giá mức độ phổ biến của các vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh trên địa bàn các đô thị lớn của Việt Nam cũng như đánh giá hiệu quả xử lý vi phạm của các cơ quan chức năng.

Đến nay, các chương trình khảo sát đã được thực hiện tại hơn 40 đô thị trên địa bàn 13 tỉnh/thành phố trên cả nước, bao gồm Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Hải Phòng, Lâm Đồng, Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế, Nghệ An, Cần Thơ, Khánh Hòa, Bà Rịa Vũng Tàu, Quảng Nam, Đà Nẵng với tổng số 23.671 cơ sở kinh doanh được khảo sát.

Sau mỗi đợt khảo sát, ENV thông báo kết quả tới Ủy ban nhân dân quận, thành phố và đề nghị các cơ quan này xem xét xử lý các cơ sở có dấu hiệu vi phạm. Sau khoảng thời gian từ 60-90 ngày, ENV sẽ tiến hành khảo sát lần tiếp theo đối với các cơ sở đã phát hiện dấu hiệu vi phạm trước đó.

Trong quá trình này, ENV chỉ tiến hành khảo sát những cơ sở kinh doanh đáp ứng các tiêu chí nhất định. Các cơ sở kinh doanh bao gồm: nhà hàng, quán bar (bao gồm quán karaoke và cửa hàng rượu), hiệu thuốc y học cổ truyền, cửa hàng sinh vật cảnh, khách sạn và chợ. Khảo sát chỉ ghi nhận những dấu hiệu vi phạm quan sát được, bao gồm quảng cáo và buôn bán ĐVHD hoặc các sản phẩm từ ĐVHD, nuôi nhốt, tàng trữ ĐVHD. Quảng cáo bằng lời nói về ĐVHD không bị coi là vi phạm.

Tất cả các trường hợp vi phạm đều được cập nhật trên “**Hệ thống dữ liệu vi phạm về ĐVHD**” của ENV. Hệ thống này lưu giữ thông tin của tất cả các vụ việc được ENV ghi nhận với đầy đủ, chi tiết những hoạt động đã được thực hiện để xử lý từng vụ việc, bao gồm kết quả xử lý của các cơ quan chức năng và quá trình giám sát độc lập của ENV.

Báo cáo về hiệu quả của công tác giảm thiểu vi phạm về ĐVHD tại các cơ sở kinh doanh trên địa bàn trong tương quan so sánh với các địa phương khác sẽ được chia sẻ với lãnh đạo chính quyền địa phương. Đây cũng là một phần của chiến dịch chung nhằm xóa bỏ tình trạng buôn bán ĐVHD trái phép trên cả nước.

Đánh giá được thực hiện dựa trên *hai* tiêu chí:




- **Mức độ phổ biến của vi phạm về ĐVHD:** Số cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm pháp luật về ĐVHD trên tổng số cơ sở kinh doanh được khảo sát.
- **Hiệu quả công tác xử lý vi phạm về ĐVHD:** Số cơ sở kinh doanh có dấu hiệu vi phạm về ĐVHD trong đợt khảo sát lần 1 nhưng đã không còn vi phạm sau khi có sự can thiệp của các cơ quan chức năng.

TRUNG TÂM GIÁO DỤC THIÊN NHIÊN

Được thành lập năm 2000, Trung tâm Giáo dục Thiên nhiên (ENV) là một trong những tổ chức đầu tiên tại Việt Nam chuyên sâu về lĩnh vực bảo tồn thiên nhiên và bảo vệ môi trường. ENV đấu tranh ngăn chặn tình trạng buôn bán trái phép ĐVHD và hướng tới mục tiêu nâng cao nhận thức của cộng đồng về sự cần thiết phải bảo vệ thiên nhiên và các loài ĐVHD. Bằng các chiến lược mang tính sáng tạo và đổi mới, ENV mong muốn từng bước thay đổi thái độ và hành vi của cộng đồng, giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ các sản phẩm từ ĐVHD. Bên cạnh đó, ENV cũng phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng nhằm tăng cường thể chế, chính sách và trực tiếp hỗ trợ các nỗ lực thực thi pháp luật trong công cuộc bảo vệ các loài ĐVHD đang bị đe dọa tại Việt Nam, trong khu vực và trên toàn thế giới.

LĨNH VỰC HOẠT ĐỘNG CỦA ENV

Từ năm 2007, ENV tập trung vào ba lĩnh vực trọng tâm mang tính chiến lược nhằm ngăn chặn hoạt động buôn bán ĐVHD trái phép bao gồm:

-  Hỗ trợ đóng góp ý kiến để tăng cường thể chế, khắc phục các lỗ hổng pháp luật, phát triển các chính sách hiệu quả và thúc đẩy quá trình ra quyết định có liên quan tới vấn đề bảo vệ ĐVHD.
-  Hỗ trợ tăng cường thực thi pháp luật thông qua cung cấp thông tin và khuyến khích sự tham gia tích cực của cộng đồng cùng chung tay ngăn chặn tình trạng buôn bán ĐVHD trái phép.
-  Giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ các sản phẩm từ ĐVHD thông qua các chiến dịch dài hạn nhằm thay đổi thái độ và hành vi của cộng đồng.



TRUNG TÂM GIÁO DỤC THIÊN NHIÊN

Địa chỉ: Phòng 1701 (Tầng 17), tòa nhà 17T5, Hoàng Đạo Thúy, Thanh Xuân, Hà Nội

Điện thoại: 024 6281 5424

Fax: 024 6281 5423

Email: hotline.env@gmail.com

Website: www.thiennhien.org

